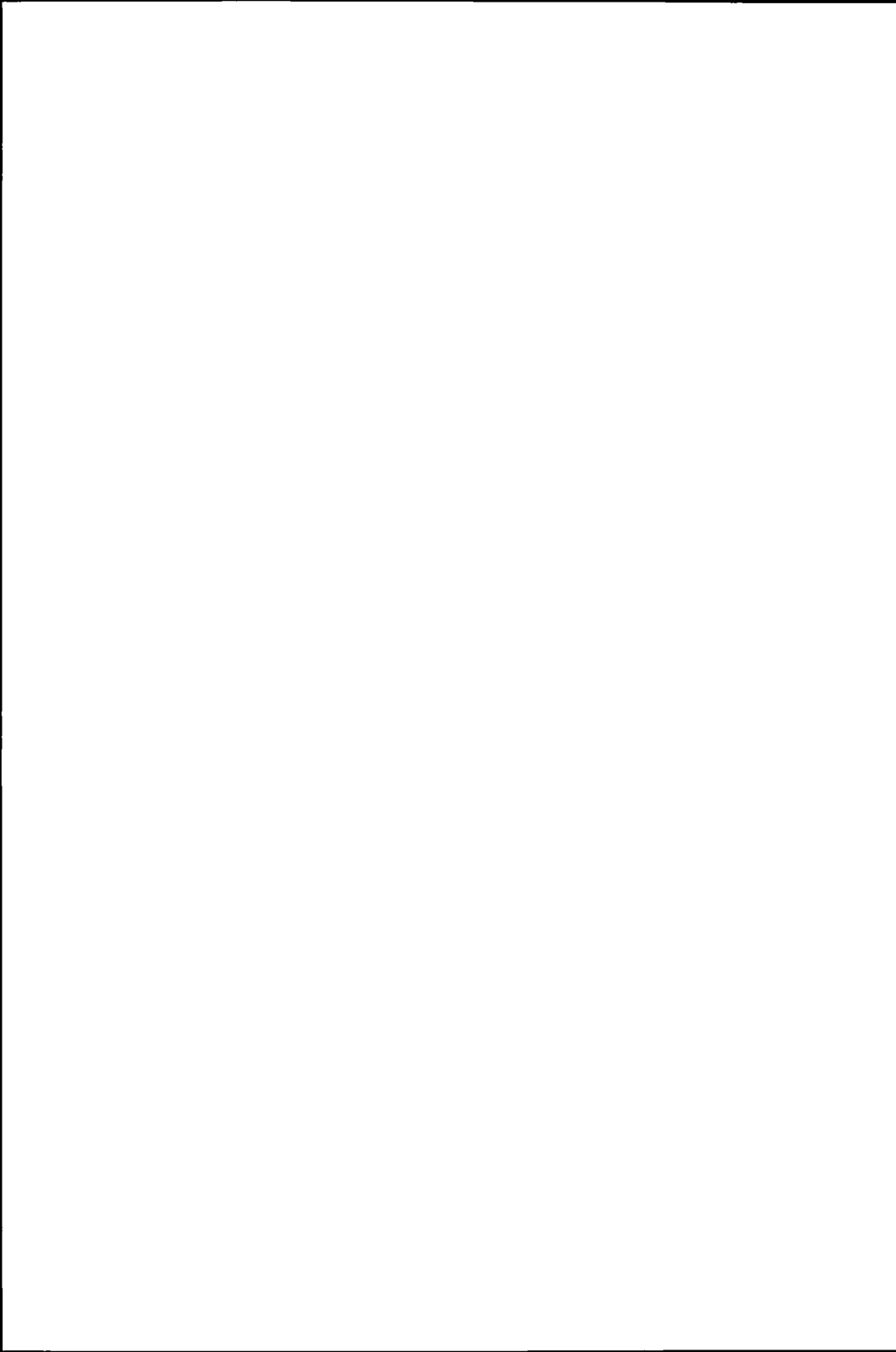
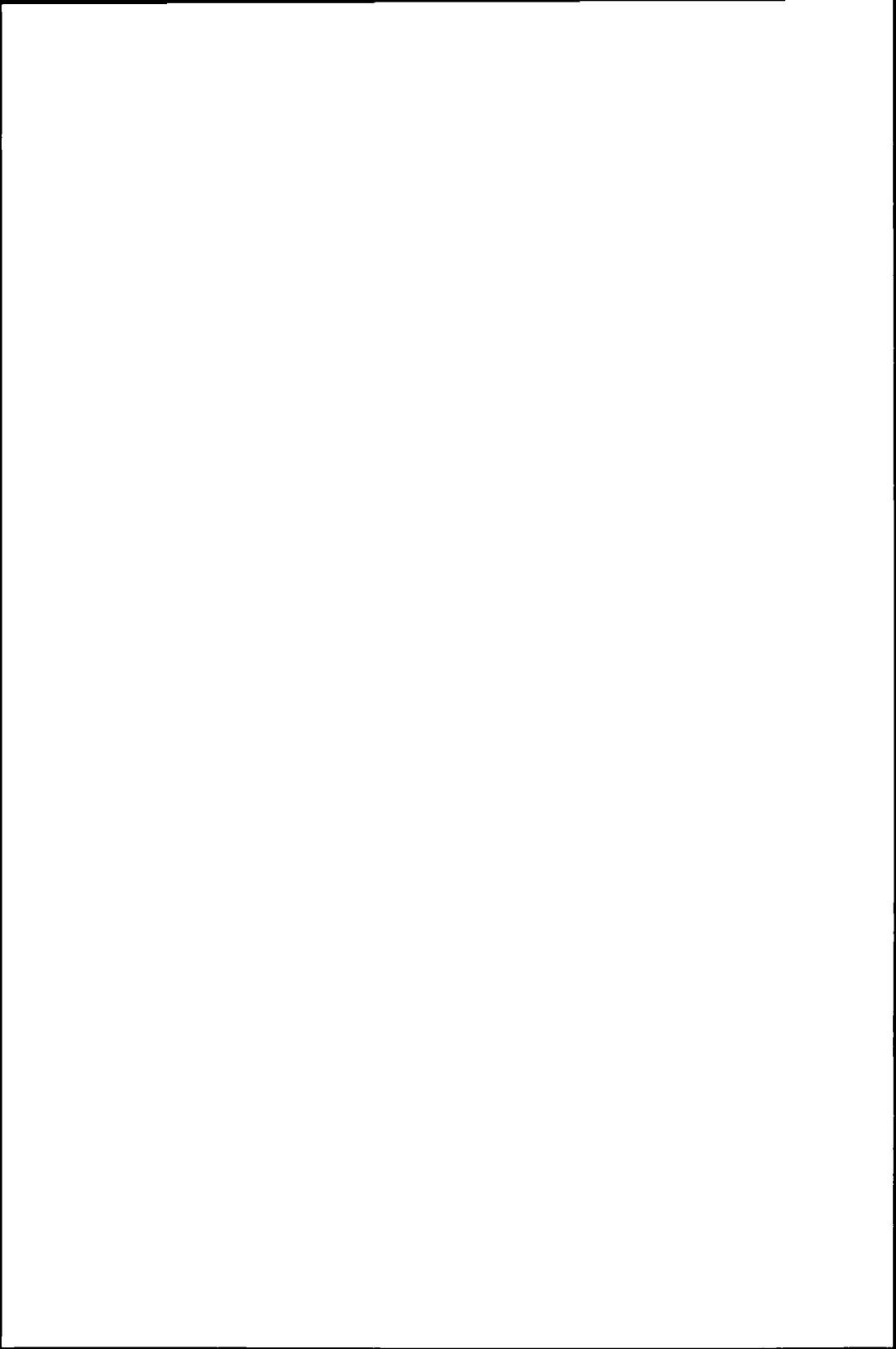

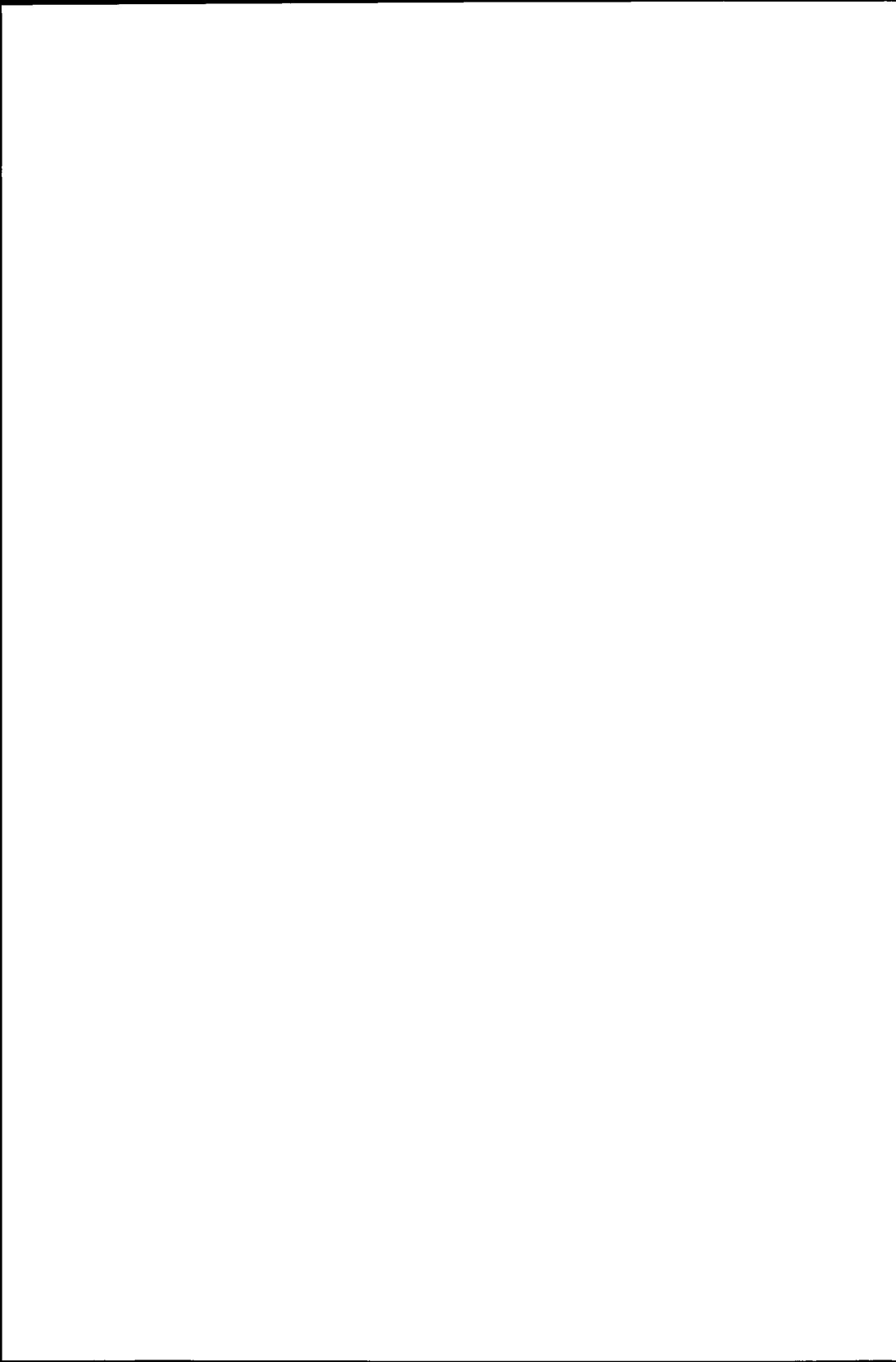

Sønderjyske årbøger
2004

Sønderjyske årbøger
2004

Sønderjyske årbøger

2004

Redaktion:

Axel Johnsen

Tina Sahl Lydiksen

Jesper Bolund Nielsen

Historisk Samfund for Sønderjylland

Skrift: Palatino
Tryk: P.J.Schmidt Grafisk produktion, Vojens
Bogbinder: J.P.Møller, Haderslev
ISSN 0106-4452

Forsidebillede:

Tyske besættelsestropper passerer det berømte danske forsamlingshus i Aabenraa, Folkehjem, på deres vej mod nord den 9. april 1940 tidligt om morgenen. Inde i årbogen beskriver Jesper Juel Berg, der dengang var gymnasiast på Aabenraa Statsskole, hvordan begivenheden virkede på ham og hans kammerater. For dem blev den 9. april 1940 blev en skillevej, hvor der måtte vælges mellem modstand og samarbejde, mellem kampen mod nazismen eller kommunismen – og mellem dansk og tysk. Foto: Institut for Sønderjysk Lokalhistorie.

Bagsidebillede:

Vognfabrikken DAPA i Aabenraa blev jævnet med jorden ved en sabotage den 28. december 1943. Aktionen var en slags svendepøve for Jesper Juel Berg. Den sikrede ham optagelse i sabotageorganisationen BOPA. Foto: Institut for Sønderjysk Lokalhistorie.

Indhold

Artikler

<i>Henrik Skov Kristensen: Fra Aabenraa Statsskole til BOPA. Jesper Juel Bergs erindringer fra tiden 1940-1943</i>	7
<i>Kristian Jepsen Steg: De blakkede. National indifference og neutralitet i Nordslesvig 1890 til 1940</i>	67
<i>Jan Hyldal Christensen: »Die neue Entwicklung in Dänemark hat begonnen«. Det tyske mindretal i Nordslesvig 1945-47</i>	87
<i>Lars N. Henningsen: Lutherske kirker mellem dansk og tysk. Omrids af Sønderjyllands kirkehistorie efter reformationen</i>	133
<i>Morten Andersen: Folkeafstemning og fødevarerforsyning. Ernærings- og forsyningsforhold i det slesvigske afstemningsområde 1918-20</i>	171
<i>Hans-Günther Andresen: Hjemstavnskultur og byggeskik i Slesvig-Holsten</i>	213

Nekrolog	247
--------------------	-----

Forfatterliste	249
--------------------------	-----

Anmeldelser

<i>Adriansen, Inge: Første verdenskrig i mikroperspektiv. Maria Gørrigsens åbenbaringer (ved Kim Hansen)</i>	251
<i>Adriansen, Inge: Nationale symboler i Det Danske Rige 1830-2000 (ved Frank Lubowitz)</i>	252
<i>Alnor, Peter Christian: In Schleswig zu Hause. Der rote Mantel von Bülderup (ved Jørn Buch)</i>	254
<i>Blønd, Birte: Grænsegænger (ved Lone Anker Jakobsen)</i>	258
<i>Blønd, Birte: Skillelinier (ved Lone Anker Jakobsen)</i>	258
<i>Cöppicus-Wex, Bärbel: Die Dänisch-Deutsche Presse 1789-1848. Presse-landschaft zwischen Ancien Régime und Revolution (ved Juliane Engelhardt)</i>	260
<i>Da Sydslesvig gik af lave. Erindringer fra sindelagsskiftets år (ved Peter Thaler)</i>	263
<i>Flensburg in Bild und Wort. Von den Anfängen bis zum 20. Jahrhundert (ved Gerret Liebing Schlaber)</i>	265
<i>Geschichte Schleswig-Holsteins. Von den Anfängen bis zur Gegenwart (ved Martin Klatt)</i>	267
<i>Grænselandshistorie gennem 40 år (ved Jørgen Kühl)</i>	271
<i>Hagelstein, Karl-Otto: Die Erbansprüche auf die Herzogthümer Schleswig und Holstein 1863/64 (ved Claus Bjørn)</i>	272

Hamer, Kurt: Landespolitiker und Grenzlandbeauftragter (ved <i>Martin Klatt</i>)	274
Hansen, Gynther: Endnu et bette nyk. Erindringer fra efterkrigstiden (ved <i>Jesper Bolund Nielsen</i>)	276
Herreborg Thomsen, Birgitte: Danske sydslesvigske soldater i Danmark 1940-45 (ved <i>Ole Drostrup</i>)	277
Kragh-Nielsen, Niels H.: Galgehøj og rettersted. Henrettelsernes historie i hertugdømmet Slesvig 1550-1850 (ved <i>Carsten Porskrog Rasmussen</i>)	279
Kühl, Jørgen: Den dansk-tyske mindretalsmodel og Europa. Nationale mindretal og minoritetsordninger i det dansk-tyske grænseland belyst i en europæisk sammenhæng (ved <i>Jørn Buch</i>)	281
Lauridsen, John T.: Føreren har ordet! Frits Clausen om sig selv og DNSAP (ved <i>Peter Hopp</i>)	284
Meyer, Karl Otto: Frihed, lighed og grænseland. Erindringer II (ved <i>Søren Krarup</i>)	287
Middelalderlige altertavler i Haderslev Stift. Temaer og katalog (ved <i>Tina Sahl Lydiksen</i>)	289
Møller, Henrik J: Tønder Kaserne 1920-2002. Samspillet mellem en by og en kaserne (ved <i>H. E. Sørensen</i>)	291
Nørr, Erik: Genforeningens bedste gave. Skoleordning og amstsskolekonsulenter i Sønderjylland og Danmark 1920-1963 (ved <i>Axel Johnsen</i>)	293
Porskrog Rasmussen, Carsten: Rentegods og hovedgårdsdrift; godsstrukturer og godsøkonomi i hertugdømmet Slesvig 1524-1770 (ved <i>Finn Stendal Pedersen</i>)	296
Pust, Dieter: Flensburg. Eine Stadt und ihre Geschichte (ved <i>René Rasmussen</i>)	303
Schleswig-Holstein Topographie. Städte und Dörfer des Landes (ved <i>Gerret Liebing Schlaber</i>)	304
Sønderjylland under krig og besættelse 1940-1945 (ved <i>Henning Poulsen</i>)	307
Venborg Pedersen, Mikkel: Ejdersted. Skitser fra et landskab 1650-1850 (ved <i>Peter Dragsbo</i>)	309
Arkiver, museer og forskningsinstitutioner	311
Fra den lokalhistoriske arbejdsmark	345
Historisk Samfund for Sønderjylland	345
Andre landsdelsdækkende foreninger	355
Lokalhistoriske foreninger og arkiver	357
Oversigt over årsskrifter og periodica	380
Historisk Samfund for Sønderjylland, styrelse, amtskredsudvalg og regnskab 2003	387